

ZAKON

O PRAVOBRANILAŠTVU

Glava I

OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom se uređuje delokrug i položaj pravobranilaštva, osnivanje, nadležnost, uređenje i organizacija Državnog pravobranilaštva, položaj državnog pravobranioca, zamenika državnog pravobranioca i zaposlenih u Državnom pravobranilaštvu, način osnivanja, nadležnost i osnove uređenja i organizacije pravobranilaštva autonomne pokrajine i pravobranilaštva jedinice lokalne samouprave, kao i druga pitanja od značaja za rad Državnog pravobranilaštva, pravobranilaštava autonomne pokrajine i pravobranilaštva jedinice lokalne samouprave.

Pravobranilaštvo

Član 2.

Pravobranilaštvo je organ koji obavlja poslove pravne zaštite imovinskih prava i interesa Republike Srbije, autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave.

Poslove pravobranilaštva za zaštitu imovinskih prava i interesa Republike Srbije obavlja Državno pravobranilaštvo, koje se osniva ovim zakonom.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, poslovi pravobranilaštva za zaštitu imovinskih prava i interesa Republike Srbije u postupcima koji za predmet imaju prava i obaveze Republike Srbije u vezi sa delokrugom ministarstva nadležnog za poslove odbrane, vojnih jedinica i vojnih ustanova koje su organizaciono vezane za ministarstvo nadležno za poslove odbrane i Vojske Srbije, urediće se posebnim zakonom.

Poslove pravobranilaštva za zaštitu imovinskih prava i interesa autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave obavljaju pravobranilaštva autonomnih pokrajina i pravobranilaštva jedinica lokalne samouprave. Uređenje i organizacija, kao i druga pitanja od značaja za rad pravobranilaštva autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave utvrđuju se odlukom autonomne pokrajine, odnosno odlukom jedinice lokalne samouprave, u skladu sa osnovama za uređenje i organizaciju pravobranilaštva propisanih ovim zakonom.

Obavljanje poslova pravobranilaštva

Član 3.

Državno pravobranilaštvo, pravobranilaštvo autonomne pokrajine i pravobranilaštvo jedinice lokalne samouprave svoju dužnost obavljaju u skladu sa Ustavom, zakonom i drugim opštim pravnim aktima.

Sredstva za rad pravobranilaštva

Član 4.

Sredstva za rad Državnog pravobranilaštva, pravobranilaštva autonomne pokrajine i pravobranilaštva jedinice lokalne samouprave obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, odnosno u budžetima autonomnih pokrajina i budžetima jedinica lokalne samouprave.

Glava II

DRŽAVNO PRAVOBRANILAŠTVO

Položaj Državnog pravobranilaštva

Član 5.

Državno pravobranilaštvo je državni organ koji preduzima pravne radnje i koristi pravna sredstva radi ostvarivanja i zaštite imovinskih prava i interesa Republike Srbije i obavlja druge poslove određene zakonom.

Sedište Državnog pravobranilaštva je u Beogradu.

Državno pravobranilaštvo poslove iz svoje nadležnosti obavlja u sedištu i u odeljenjima obrazovanim van sedišta.

Funkcija Državnog pravobranilaštva

Član 6.

Funkciju Državnog pravobranilaštva obavljaju državni pravobranilac i zamjenici državnog pravobranilaca.

Obeležja Državnog pravobranilaštva

Član 7.

Državno pravobranilaštvo ima pečat koji sadrži naziv i sedište Državnog pravobranilaštva i naziv i grb Republike Srbije, u skladu sa zakonom. Pečat odeljenja Državnog pravobranilaštva sadrži i naziv i sedište odeljenja.

Na zgradi u kojoj se nalazi sedište i odeljenje Državnog pravobranilaštva moraju biti istaknuti naziv Državnog pravobranilaštva, odnosno naziv odeljenja Državnog pravobranilaštva, grb i zastava Republike Srbije, u skladu sa zakonom.

Državni pravobranilac, zamjenici državnog pravobranilaca, pravobranilački pomoćnik i pravobranilački pripravnik u vršenju poslova iz nadležnosti Državnog pravobranilaštva koriste službenu legitimaciju.

Obrazac, izgled i način upotrebe službene legitimacije bliže se uređuje Pravilnikom o upravi u Državnom pravobranilaštvu.

Dostavljanje spisa i pružanje podataka i obaveštenja Državnom pravobranilaštvu

Član 8.

Državni organi, posebne organizacije i javne ustanove koje zastupa dužni su da obaveste Državno pravobranilaštvo o pravnoj stvari u kojima je ono ovlašćeno da

preduzima pravne radnje i pravna sredstva radi ostvarivanja njihovih prava i interesa, odnosno prava i interesa Republike Srbije.

Državni organi, organi autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave, kao i druge organizacije i pravna lica dužni su da Državnom pravobranilaštvu, na njegov zahtev, dostave spise i obaveštenja, odnosno pruže podatke i objašnjenja potrebna za preduzimanje radnji za koje je Državno pravobranilaštvo nadležno.

Kada Državno pravobranilaštvo vezuje zakonski rok za postupanje, organi i organizacije iz st. 1. i 2. ovog člana dužni su da spise i obaveštenja neodložno dostave, odnosno podatke i objašnjenja neodložno pruže.

Ako usled nepostupanja, odnosno neblagovremenog postupanja organa i organizacija iz st. 1. i 2. ovog člana nastupi šteta za Republiku Srbiju ili druge subjekte koje zastupa Državno pravobranilaštvo će o tome obavestiti ministarstvo koje je ovlašćeno da vrši nadzor nad radom tog organa ili organizacije, odnosno obavestiće Vladu, a od odgovornog lica u tom organu ili organizaciji zahtevaće naknadu pričinjene štete.

Državno pravobranilaštvo je ovlašćeno da zatraži uvid, izdavanje izvoda i kopiranje isprava i drugih spisa iz svakog javnog registra, predmeta i elektronske baze podataka o stanju u predmetima koje vodi sud, drugi državni organ, organ autonomne pokrajine, organ jedinice lokalne samouprave, ili nosilac javnih ovlašćenja, bez naknade.

Obavezno dostavljanje pismena neposredno Državnom pravobranilaštvu

Član 9.

Sudovi, organi uprave i drugi nadležni organi dužni su da u stvarima u kojima je predviđeno zastupanje od strane Državnog pravobranilaštva dostavljaju sva pismena neposredno Državnom pravobranilaštvu.

Organi koji imaju sedište na području za koje je obrazovano odeljenje Državnog pravobranilaštva sva pismena dostavljaju neposredno odeljenju Državnog pravobranilaštva.

Dostavljanje izvršeno suprotno odredbi stava 1. ovog člana ne proizvodi pravno dejstvo.

Troškovi zastupanja

Član 10.

Troškovi zastupanja u postupcima pred sudom, organom uprave i drugim nadležnim organom priznaju se Državnom pravobranilaštvu po propisima o nagradi i naknadi troškova za rad advokata.

Ostvareni prihodi u zastupanju predstavljaju prihod Republike Srbije.

Glava III

NADLEŽNOST DRŽAVNOG PRAVOBRANILAŠTVA

Zastupnik i punomoćnik

Član 11.

Državno pravobranilaštvo je zastupnik Republike Srbije u pravnim postupcima pred sudovima, arbitražama, organima uprave i drugim nadležnim organima, kada Republika Srbija ima položaj stranke ili umešača o čijim pravima i obavezama se odlučuje u tom postupku.

Državno pravobranilaštvo pred sudovima, arbitražama, organima uprave i drugim nadležnim organima zastupa državne organe i posebne organizacije koji nemaju svojstvo pravnog lica, državne organe i posebne organizacije koji imaju svojstvo pravnog lica, a čije se finansiranje obezbeđuje iz budžeta Republike Srbije i javne ustanove čiji je osnivač Republika Srbija, a čije se finansiranje obezbeđuje iz budžeta Republike Srbije, u pravnim postupcima u kojima ovi subjekti učestvuju kao stranke ili umešači o čijim imovinskim pravima i obavezama se odlučuje u tom postupku.

Državno pravobranilaštvo može na osnovu posebno datog punomoćja zastupati u postupku pred sudovima, arbitražama, organima uprave i drugim nadležnim organima i druga pravna lica čiji je osnivač Republika Srbija.

Kada je propisano da je u određenom postupku ili za preduzimanje samo određene radnje u postupku obavezno zastupanje stranke od strane advokata, Državno pravobranilaštvo je ovlašćeno da preduzima zastupanje pod istim uslovima kao i advokat.

Kada u istom postupku učestvuju stranke sa suprotstavljenim interesima a jedna od tih stranaka je Republika Srbija, Državno pravobranilaštvo će zastupati Republiku Srbiju.

Kada u istom postupku učestvuju stranke sa suprotstavljenim interesima, koje prema ovom zakonu zastupa Državno pravobranilaštvo, a nijedna od tih stranaka nije Republika Srbija, Državno pravobranilaštvo će zastupati stranku koja je inicirala pokretanje postupka.

Zastupanje pred stranim i međunarodnim sudovima i arbitražama i pred drugim nadležnim organima u inostranstvu

Član 12.

Državno pravobranilaštvo zastupa Republiku Srbiju pred stranim i međunarodnim sudovima i arbitražama i pred drugim nadležnim organima u inostranstvu.

Ako Državno pravobranilaštvo prema propisima strane države ili međunarodne organizacije ili iz drugih razloga, ne može neposredno da zastupa pred stranim ili međunarodnim sudovima i arbitražama, ili pred drugim nadležnim organima u inostranstvu, Vlada, na predlog državnog pravobranioaca, ovlastiće za zastupanje lice koje može preduzeti zastupanje po propisima strane države ili međunarodne organizacije.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, državni pravobranilac je dužan da obezbedi aktivno praćenje toka zastupanja, kao i da licu ovlašćenom za zastupanje daje potrebne naloge i uputstva.

Zastupanje pred Evropskim sudom za ljudska prava

Član 13.

Državno pravobranilaštvo zastupa Republiku Srbiju pred Evropskim sudom za ljudska prava u skladu sa Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i dodatnim protokolima uz ovu konvenciju.

Poslove zastupanja iz stava 1. ovog člana obavlja zamenik državnog pravobranioca koji je postavljen i za zastupnika Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava.

Opštenje između Republike Srbije i Evropskog suda za ljudska prava odvija se posredstvom zastupnika iz stava 2. ovog člana.

Zastupnik može da zaključi poravnanje sa strankama koje učestvuju u postupcima pred Evropskim sudom za ljudska prava, uz prethodnu saglasnost organa čiji su akti doveli do postupka pred Evropskim sudom za ljudska prava. Poravnanje se zaključuje u pisanoj formi.

Isplata iznosa dogovorenog poravnanjem ili naznačenog u presudi Evropskog suda za ljudska prava, vrši se iz sredstava organa Republike Srbije čiji su akti prouzrokovali kršenje ljudskih prava.

Obaveštenja i izveštaji

Član 14.

Državno pravobranilaštvo prati i proučava pravna pitanja od značaja za rad državnih organa, kao i primenu zakona i drugih opštih pravnih akata, kada je to od značaja za zaštitu imovinskih prava i interesa Republike Srbije i o uočenim problemima obaveštava Vladu i druge nadležne državne organe.

Državno pravobranilaštvo najkasnije do 31. marta tekuće godine podnosi Vladi izveštaj o radu za prethodnu godinu.

Pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti

Član 15.

Državno pravobranilaštvo je ovlašćeno da pokrene postupak za ocenu ustavnosti zakona, odnosno za ocenu ustavnosti i zakonitosti drugih opštih pravnih akata, ako oceni da su zakonom, odnosno drugim opštim pravnim aktom povređena imovinska prava i interesi Republike Srbije ili zakonom utvrđeni položaj Državnog pravobranilaštva.

Obaveštavanje o potrebi izmene propisa

Član 16.

Ako Državno pravobranilaštvo povodom postupka pred Evropskim sudom za ljudska prava, oceni da domaći propis nije u skladu sa Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, obavestiće o tome nadležne državne organe o potrebi usklađivanja propisa.

Davanje pravnog mišljenja

Član 17.

Državnom pravobranilaštvu se mogu dostaviti radi davanja pravnog mišljenja nacrti pravnih poslova koje zaključuju subjekti koje zastupa, ako ti pravni poslovi za predmet imaju imovinska prava i obaveze Republike Srbije, odnosno tih subjekata.

Državno pravobranilaštvo daje pravna mišljenja i o drugim imovinsko-pravnim pitanjima subjektima koje zastupa.

Pružanje pravne pomoći

Član 18.

Državno pravobranilaštvo može na zahtev drugog pravobranilaštva, odnosno jedinice lokalne samouprave pružiti stručnu pomoć ili preuzeti zastupanje.

Kada je postupanjem drugog pravobranilaštva povređen javni interes, Državno pravobranilaštvo može preuzeti postupanje od drugog pravobranilaštva.

Način postupanja Državnog pravobranilaštva

Član 19.

Državno pravobranilaštvo je ovlašćeno da pokrene, odnosno podnese inicijativu za pokretanje postupka pred sudom ili drugim nadležnim organom povodom pitanja iz svoje nadležnosti.

Državno pravobranilaštvo postupa i po pismenim nalogima i zahtevima subjekata koje zastupa, koje je dužno obavestiti u razumnom roku, koji ne može biti duži od 30 dana, o svom pravnom mišljenju, odnosno o preduzetim radnjama.

U slučaju da je pravno mišljenje potrebno dati, odnosno radnju preduzeti u roku kraćem od roka iz stava 2. ovog člana, organ koji se obratio Državnom pravobranilaštvu dužan je da to posebno istakne i obrazloži u pismenom zahtevu, uz označavanje da se zahtev upućuje kao prioritet, sa jasno naznačenim rokom za postupanje, koji ne može biti kraći od osam dana, odnosno tri dana kada se radi o zahtevu Vlade.

Kada oceni da se nalogom ili zahtevom subjekta koji zastupa krši Ustav ili zakon ili ugrožavaju imovinska prava i interesi Republike Srbije, Državno pravobranilaštvo će o tome odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema naloga ili zahteva, pismenim putem obavesti izdavaoca naloga, odnosno podnosioca zahteva, sa obrazloženim razlozima za odbijanje postupanja.

Ako zastupani subjekat i posle obaveštenja iz stava 4. ovog člana ostane pri izdatom nalogu ili podnetom zahtevu, Državno pravobranilaštvo će postupiti po tom nalogu ili zahtevu.

Državni pravobranilac i zamenik državnog pravobranioca ne mogu trpeti štetne posledice ukoliko postupe u skladu sa odredbama st. 1. do 5. ovog člana.

Izveštaj o postupanju u pojedinim predmetima

Član 20.

Državno pravobranilaštvo dostavlja izveštaj o postupanju u pojedinim predmetima Vladi, ministarstvu nadležnom za finansije, ministarstvu nadležnom za pravosuđe, kao i subjektima koje zastupa, na njihov zahtev.

Postupanje radi sporazumnog rešavanja spornog odnosa

Član 21.

Državno pravobranilaštvo će pre pokretanja postupka pred sudom, organom uprave ili drugim nadležnim organom, odnosno u postupku odgovora na tužbu, predlog ili drugi akt kojim je pokrenut postupak protiv zastupanog subjekta, razmotriti mogućnost sporazumnog rešavanja spornog odnosa, na svoju inicijativu ili na inicijativu suprotne strane.

Kada Državno pravobranilaštvo proceni da nisu ispunjeni materijalni ili formalni uslovi da se sporni odnos reši sporazumno ili da predloženo sporazumno rešenje nije u interesu Republike Srbije, o tome će pismeno obavestiti subjekta koga zastupa.

Pre zaključenja postignutog sporazuma za rešavanje spornog odnosa, Državno pravobranilaštvo je dužno da pribavi saglasnost ministarstva nadležnog za finansije za zaključenje tog sporazuma.

Razmatranje mogućnosti sporazumnog rešavanja spornog odnosa ne oslobađa Državno pravobranilaštvo obaveze da u pokrenutom sudskom, upravnom ili drugom postupku pred nadležnim organom istovremeno preduzima sve potrebne pravne radnje, a posebno zakonom predviđene procesne radnje, odnosno ne oslobađa ga obaveze postupanja u okviru zakonom utvrđenih rokova za preduzimanje pravnih radnji u tim postupcima.

Za svaki konačni sporazum u postupku za alternativno rešavanje spora u kome ne učestvuje Državno pravobranilaštvo mora biti pribavljeno pravno mišljenje Državnog pravobranilaštva.

Zaštita poverljivih podataka dobijenih u postupku zastupanja

Član 22.

Državno pravobranilaštvo ne može suprotnoj strani u pregovorima u postupku za sporazumno rešavanje spora, odnosno u sudskom, upravnom ili drugom postupku, kao ni trećim licima, davati podatke dobijene od zastupanog subjekta, osim ako zastupani subjekat nije to prethodno odobrio.

Glava IV

UREĐENJE DRŽAVNOG PRAVOBRANILAŠTVA

Državni pravobranilac i zamenci državnog pravobranioca

Član 23.

Poslove iz nadležnosti Državnog pravobranilaštva obavljaju državni pravobranilac i zamenci državnog pravobranioca.

Državni pravobranilac rukovodi radom i predstavlja Državno pravobranilaštvo. Za svoj rad i rad Državnog pravobranilaštva odgovoran je Vladi i ministru nadležnom za pravosuđe.

Zamenik državnog pravobranioca odgovoran je za svoj rad državnom pravobraniocu.

Funkcionalna nadležnost

Član 24.

Državni pravobranilac može preduzeti svaku radnju iz nadležnosti Državnog pravobranilaštva.

Državni pravobranilac je isključivo nadležan za pokretanje postupka ocene ustavnosti i zakonitosti, podnošenje izveštaja i obaveštenja Vladi i ministru nadležnom za pravosuđe i obavljanje drugih poslova utvrđenih zakonom kao nadležnost državnog pravobranioca.

Zamenik državnog pravobranioca može preduzeti svaku radnju iz nadležnosti Državnog pravobranilaštva koja nije u isključivoj nadležnosti državnog pravobranioca.

Odeljenja Državnog pravobranilaštva

Član 25.

Državno pravobranilaštvo poslove iz svoje nadležnosti pred sudovima, organima uprave i drugim nadležnim organima van sedišta Državnog pravobranilaštva obavlja u odeljenjima Državnog pravobranilaštva.

Broj, mesna nadležnost i sedišta odeljenja Državnog pravobranilaštva određuje se pravilnikom o obrazovanju odeljenja Državnog pravobranilaštva, koji donosi ministar nadležan za pravosuđe.

Opšta obavezna uputstva državnog pravobranioca

Član 26.

Državni pravobranilac izdaje u pismenoj formi opšta obavezna uputstva za rad i postupanje zamenika državnih pravobranilaca i zaposlenih u Državnom pravobranilaštvu, radi postizanja zakonitosti, delotvornosti i jednoobraznosti u postupanju.

Opšta obavezna uputstva državni pravobranilac može da izda i na predlog Kolegijuma Državnog pravobranilaštva.

Uputstvo za obavezno postupanje u pojedinim predmetima

Član 27.

Državni pravobranilac može izdati uputstvo za obavezno postupanje zamenika državnog pravobranioca u pojedinim predmetima.

Uputstvo za obavezno postupanje izdaje se u pismenoj formi.

Zamenik državnog pravobranioca koji smatra da je uputstvo za obavezno postupanje nezakonito ili neosnovano može izjaviti prigovor sa obrazloženjem državnom pravobraniocu, u roku od tri dana od dana prijema uputstva.

Zamenik državnog pravobranioca koji je izjavio prigovor je dužan da postupa po uputstvu do odluke državnog pravobranioca po prigovoru, ako postupanje po uputstvu u konkretnom slučaju ne trpi odlaganje.

Državni pravobranilac će odlučiti o prigovoru najkasnije u roku od osam dana.

Ako državni pravobranilac odbije prigovor, zamenik državnog pravobranioca će postupiti po uputstvu.

Devolucija i supstitucija

Član 28.

Državni pravobranilac može preduzeti sve radnje u predmetu kojim je zadužen zamenik državnog pravobranioca.

Državni pravobranilac može pismenim putem ovlastiti zamenika državnog pravobranioca da postupa u pojedinom predmetu kojim je zadužen drugi zamenik državnog pravobranioca, kada je taj zamenik državnog pravobranioca sprečen iz pravnih ili stvarnih razloga da postupa u tom predmetu.

Zamenjivanje u zastupanju

Član 29.

Državni pravobranilac i zamenik državnog pravobranioca mogu poveriti licu zaposlenom u subjektu iz člana 11. stav 2. ovog zakona da preduzme određenu radnju u postupku pred sudom, organom uprave ili drugim nadležnim organom.

Lice kojem se poverava zastupanje u smislu stava 1. ovog člana mora biti diplomirani pravnik sa položenim pravosudnim ispitom.

Državni pravobranilac i zamenik državnog pravobranioca mogu poveriti pravobranilaštvu jedinice lokalne samouprave da preduzme određenu radnju u postupku pred sudom, organom uprave ili drugim nadležnim organom.

Lica iz st. 1. i 3. ovog člana postupaju u granicama datog pismenog punomoćja.

Ovlašćenja pravobranilačkog pomoćnika i pravobranilačkog pripravnika

Član 30.

Pravobranilački pomoćnik i pravobranilački pripravnik mogu preduzeti radnje zastupanja u postupku pred sudom, organom uprave ili drugim nadležnim organom, u granicama pismenog ovlašćenja zamenika državnog pravobranioca.

Poslovi uprave u Državnom pravobranilaštvu

Član 31.

Državni pravobranilac rukovodi upravom u Državnom pravobranilaštvu i odgovoran je za pravilan i blagovremen rad Državnog pravobranilaštva.

Državni pravobranilac uređuje organizaciju i rad Državnog pravobranilaštva, odlučuje o pravima po osnovu rada zamenika državnih pravobranilaca i o radnim odnosima državnih službenika i nameštenika u Državnom pravobranilaštvu, otklanja nepravilnosti i odugovlačenja u radu i vrši druge poslove na koje je ovlašćen zakonom ili drugim propisom.

Ako je državni pravobranilac odsutan ili sprečen da rukovodi Državnim pravobranilaštvom, zamenjuje ga zamenik državnog pravobranioca određen aktom državnog pravobranioca.

Ako državnom pravobraniocu prestane funkcija, Vlada, na predlog ministra nadležnog za pravosuđe, postavlja vršioca funkcije državnog pravobranioca iz reda zamenika državnih pravobranilaca, na period od šest meseci.

Pravilnik o upravi u Državnom pravobranilaštvu

Član 32.

Pravilnikom o upravi u Državnom pravobranilaštvu uređuju se: odnos Državnog pravobranilaštva građanima i javnosti, način vođenja evidencija, način raspodele predmeta, rukovanje predmetima, postupanje sa arhivskim materijalom i druga pitanja od značaja za rad Državnog pravobranilaštva.

Pravilnik o upravi u Državnom pravobranilaštvu donosi državni pravobranilac uz saglasnost ministra nadležnog pravosuđe.

Pravilnik iz stava 1. ovog člana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Nadzor nad radom Državnog pravobranilaštva

Član 33.

Nadzor nad radom Državnog pravobranilaštva vrši ministarstvo nadležno za pravosuđe, po službenoj dužnosti, na predlog subjekata iz člana 11. stav 2. ovog zakona ili po inicijativi stranaka i učesnika u postupku.

U vršenju nadzora, ovlašćeno službeno lice ministarstva nadležnog za pravosuđe može da izvrši uvid u predmete, evidencije i spise Državnog pravobranilaštva, kao i da zahteva potrebne podatke.

U vršenju nadzora, ovlašćeno službeno lice može naložiti mere za otklanjanje nedostataka u radu Državnog pravobranilaštva, odrediti rok za postupanje po merama, kao i podneti predlog za pokretanje disciplinskog ili drugog postupka.

Glava V

POLOŽAJ DRŽAVNOG PRAVOBRANIOCA I ZAMENIKA DRŽAVNOG PRAVOBRANIOCA

Prava iz radnog odnosa

Član 34.

Državni pravobranilac i zamenici državnog pravobranioaca ostvaruju prava iz radnog odnosa u skladu sa propisima koji uređuju položaj državnih službenika, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Premeštaj

Član 35.

Zamenik državnog pravobranioaca može biti trajno premešten iz sedišta u odeljenje, iz odeljenja u sedište, ili iz jednog odeljenja u drugo odeljenje, uz svoju pismenu saglasnost.

U slučaju ukidanja odeljenja Državnog pravobranilaštva, zamenik državnog pravobranioaca može biti premešten i bez svoje saglasnosti.

Rešenje o premeštaju donosi Vlada na predlog državnog pravobranioaca.

Upućivanje

Član 36.

Zamenik državnog pravobranioca može, uz svoju pismenu saglasnost, biti upućen iz sedišta u odeljenje, iz odeljenja u sedište, ili iz jednog odeljenja u drugo odeljenje, najduže na jednu godinu.

Izuzetno, zamenik državnog pravobranioca može biti upućen i bez svoje saglasnosti iz sedišta u odeljenje, iz odeljenja u sedište, ili iz jednog odeljenja u drugo odeljenje, najduže na šest meseci.

Rešenje o upućivanju donosi državni pravobranilac.

Glava VI

POSTAVLJENJE DRŽAVNOG PRAVOBRANIOCA I ZAMENIKA DRŽAVNOG PRAVOBRANIOCA

Postavljenje državnog pravobranioca

Član 37.

Državnog pravobranioca, na predlog ministra nadležnog za pravosuđe, postavlja Vlada na period od pet godina i može biti ponovo postavljen.

Kada državni pravobranilac po isteku mandata ne bude ponovo postavljen ili ako mu položaj prestane na lični zahtev, postavlja se za zamenika državnog pravobranioca, pod uslovom da je postavljen za državnog pravobranioca iz reda zamenika državnog pravobranioca.

Postavljenje zamenika državnog pravobranioca

Član 38.

Vlada, na predlog ministra nadležnog za pravosuđe, postavlja zamenika državnog pravobranioca, na period od pet godina. Zamenik državnog pravobranioca može biti ponovo postavljen.

U odluci o postavljenju određuje se da se zamenik državnog pravobranioca postavlja u sedištu ili u odeljenju Državnog pravobranilaštva, odnosno da se postavlja za zastupnika Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava.

Zamenik državnog pravobranioca koji ne bude ponovo postavljen ili ako mu položaj prestane na lični zahtev ima pravo da bude raspoređen na radno mesto pravobranilačkog pomoćnika.

Broj zamenika državnog pravobranioca utvrđuje se aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Državnom pravobranilaštvu.

Opšti uslovi

Član 39.

Za državnog pravobranioca i zamenika državnog pravobranioca može biti postavljen državljanin Republike Srbije koji ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima, koji je završio pravni fakultet, položio pravosudni ispit i dostojan je pravobranilačke funkcije.

Posebni uslovi

Član 40.

Za državnog pravobranioca i zamenika državnog pravobranioca može biti postavljeno lice koje, pored opštih uslova, ima radno iskustvo u pravnoj struci posle položenog pravosudnog ispita, i to:

- 1) deset godina za državnog pravobranioca;
- 2) osam godina za zamenika državnog pravobranioca.

Za obavljanje poslova iz nadležnosti Državnog pravobranilaštva u zastupanju pred međunarodnim sudom ili drugim međunarodnim telom, pored navedenih uslova, potrebno je da lice poseduje odgovarajući nivo poznavanja jednog od stranih jezika na kojima se vodi postupak pred međunarodnim sudom ili drugim međunarodnim telom.

Za zamenika državnog pravobranioca koji je zastupnik Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava, pored ostalih uslova, potrebno je da lice poseduje i potvrđeno aktivno znanje engleskog, odnosno francuskog jezika.

Glava VII

KOLEGIJUM DRŽAVNOG PRAVOBRANILAŠTVA

Sastav kolegijuma

Član 41.

Kolegijum Državnog pravobranilaštva čine državni pravobranilac i zamenici državnog pravobranioca.

Sazivanje kolegijuma

Član 42.

Kolegijum Državnog pravobranilaštva saziva i njime rukovodi državni pravobranilac.

Državni pravobranilac saziva kolegijum kada oceni da je to potrebno, ili na zahtev najmanje trećine zamenika državnih pravobranilaca.

Nadležnost kolegijuma

Član 43.

Kolegijum Državnog pravobranilaštva:

- 1) razmatra izveštaj o radu Državnog pravobranilaštva za prethodnu godinu;
- 2) razmatra pitanja od značaja za pravilno vršenje poslova iz nadležnosti Državnog pravobranilaštva;
- 3) razmatra pitanja od značaja za rad i organizaciju Državnog pravobranilaštva;
- 4) razmatra nacрте zakona i drugih propisa od značaja za rad Državnog pravobranilaštva;
- 5) razmatra potrebu pokretanja postupka ocene ustavnosti i zakonitosti;

6) vrši i druge poslove određene zakonom i Pravilnikom o upravi u Državnom pravobranilaštvu.

Glava VIII

ZAPOSLENI U DRŽAVNOM PRAVOBRANILAŠTVU

Sastav i broj zaposlenih

Član 44.

U Državnom pravobranilaštvu rade pravobranilački pomoćnici, pravobranilački pripravnici i drugi državni službenici i nameštenici zaposleni na administrativnim, računovodstvenim, informacionim i drugim pratećim poslovima značajnim za rad Državnog pravobranilaštva.

Broj zaposlenih u Državnom pravobranilaštvu određuje državni pravobranilac aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta.

Sekretar Državnog pravobranilaštva

Član 45.

Državno pravobranilaštvo ima sekretara koji pomaže državnom pravobranioncu u vršenju poslova uprave u Državnom pravobranilaštvu.

Pravobranilački pomoćnici

Član 46.

Pravobranilački pomoćnici pomažu zameniku državnog pravobranionca u obavljanju poslova iz delokruga Državnog pravobranilaštva, izrađuju pravobranilačke podneske i akte, preduzimaju radnje zastupanja na raspravama pred sudom, organom uprave ili drugim nadležnim organom i vrše druge poslove predviđene zakonom i aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta.

Pravobranilački pripravnik

Član 47.

Za pravobranilačkog pripravnika prima se lice koje je završilo pravni fakultet i ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima.

Pravobranilački pripravnik prima se u radni odnos na tri godine.

Pravobranilački pripravnik koji je položio pravosudni ispit u toku trajanja vremena na koje je zasnovao radni odnos može se preuzeti u radni odnos na neodređeno vreme, u svojstvu pravobranilačkog pomoćnika.

Diplomirani pravnik može biti primljen na obuku u pravobranilaštvo, bez zasnivanja radnog odnosa, radi sticanja radnog iskustva i uslova za polaganje pravosudnog ispita (volonter).

Obuka

Član 48.

Program obuke pravobranilačkog pripravnika i volontera utvrđuje Državni pravobranilac.

Pravobranilački pripravnik i volonter može određeno vreme biti upućen na obuku u drugi državni organ, organ autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave.

Ostala pravila o zaposlenima u Državnom pravobranilaštvu

Član 49.

Na zasnivanje radnog odnosa, prava, obaveze, stručno usavršavanje, ocenjivanje i odgovornost zaposlenih u Državnom pravobranilaštvu primenjuju se propisi koji uređuju radne odnose državnih službenika i nameštenika, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Akt o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta

Član 50.

Akt o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Državnom pravobranilaštvu, donosi državni pravobranilac, uz saglasnost ministra nadležnog za pravosuđe.

Glava IX

PRAVOBRANILAŠTVO AUTONOMNE POKRAJINE I PRAVOBRANILAŠTVO JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

Obrazovanje pravobranilaštava autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave

Član 51.

Poslove pravne zaštite imovinskih prava i interesa autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave obavlja pravobranilaštvo autonomne pokrajine, odnosno pravobranilaštvo jedinice lokalne samouprave.

Obrazovanje i uređenje pravobranilaštva autonomne pokrajine i pravobranilaštva jedinice lokalne samouprave uređuje se u skladu sa osnovama za uređenje i organizaciju pravobranilaštva propisanih ovim zakonom.

Nadležnost pravobranilaštava autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave

Član 52.

Pravobranilaštvo autonomne pokrajine i pravobranilaštvo jedinice lokalne samouprave u postupcima pred sudovima, upravnim i drugim nadležnim organima zastupa autonomnu pokrajinu, odnosno jedinicu lokalne samouprave radi zaštite njenih imovinskih prava i interesa.

Pravobranilaštvo autonomne pokrajine i pravobranilaštvo jedinice lokalne samouprave prati i proučava pravna pitanja od značaja za rad organa i pravnog lica koje zastupa, posebno iz oblasti njihove nadležnosti, kao i pitanja u vezi sa primenom zakona i podzakonskih akata koja su, ili mogu biti, od značaja za preduzimanje bilo koje pravne radnje organa i pravnog lica koje zastupa, posebno za

sprečavanje štetnih imovinskopravnih i društveno negativnih posledica po pravno lice koje zastupa.

Pravobranilaštvo autonomne pokrajine i pravobranilaštvo jedinice lokalne samouprave daje mišljenja prilikom zaključivanja ugovora koje zaključuje to pravno lice, posebno ugovora iz oblasti imovinskopravnih odnosa, privredno pravnih ugovora i daju pravne savete svim organima autonomne pokrajine i organima jedinice lokalne samouprave koje zastupaju.

Kada je propisano da je u određenom postupku ili za preduzimanje samo određene radnje u postupku obavezno zastupanje stranke od strane advokata, pravobranilaštvo autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave je ovlašćeno da preduzima zastupanje pod istim uslovima kao i advokat.

Nosioci pravobranilačke funkcije u pravobranilaštvu autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave

Član 53.

Pravobranilačku funkciju u pravobranilaštvu autonomne pokrajine i pravobranilaštvu jedinice lokalne samouprave obavlja jedno ili više lica koja se biraju u skladu sa odlukom o obrazovanju pravobranilaštva.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na Državno pravobranilaštvo shodno se primenjuju i na pravobranilaštvo autonomne pokrajine i pravobranilaštvo jedinice lokalne samouprave.

Glava X

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Nastavljanje sa radom

Član 54.

Stupanjem na snagu ovog zakona Republičko javno pravobranilaštvo nastavlja sa radom kao Državno pravobranilaštvo.

Republički javni pravobranilac i zamenici republičkog javnog pravobranioca postavljeni na osnovu Zakona o javnom pravobranilaštvu („Službeni glasnik RS”, broj 43/91) nastavljaju sa radom do postavljenja državnog pravobranioca i zamenika državnih pravobranilaca u skladu sa ovim zakonom.

Državni službenici i nameštenici u Republičkom javnom pravobranilaštvu nastavljaju sa radom do raspoređivanja zaposlenih u Državnom pravobranilaštvu, u skladu sa zakonom i aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Državnom pravobranilaštvu.

Ovlašćenje za zastupanje izdato državnom službeniku u Republičkom javnom pravobranilaštvu od strane republičkog javnog pravobranioca ili zamenika republičkog javnog pravobranioca pre stupanja na snagu ovog zakona, važi do isteka roka od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Organizaciona jedinica Ministarstva odbrane koja obavlja poslove zastupanja po generalnom punomoćju izdatom od strane republičkog javnog pravobranioca nastaviće po stupanju na snagu ovog zakona zastupanje Republike Srbije u postupcima koji za predmet imaju prava i obaveze Republike Srbije u vezi sa poslovima iz nadležnosti Ministarstva odbrane i posebnih organizacija u sastavu Ministarstva odbrane, do donošenja posebnog zakona.

Postavljenje državnog pravobranioca i zamenika državnog pravobranioca

Član 55.

Vlada postavlja državnog pravobranioca u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Zamenici državnog pravobranioca biće postavljeni u roku od 90 dana od dana donošenja akta o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Državnom pravobranilaštvu.

Prestanak položaja republičkog javnog pravobranioca i zamenika republičkog javnog pravobranioca

Član 56.

Postavljenjem državnog pravobranioca u skladu sa ovim zakonom, prestaje položaj republičkom javnom pravobranioocu.

Postavljenjem zamenika državnih pravobranilaca u skladu sa ovim zakonom, prestaje položaj zamenika republičkog javnog pravobranioca.

Republički javni pravobranilac i zamenik republičkog javnog pravobranioca koji ne bude postavljen za državnog pravobranioca, odnosno zamenika državnog pravobranioca u skladu sa ovim zakonom, odnosno koji ne bude raspoređen u smislu propisa koji uređuju prava državnih službenika, imaju pravo na naknadu plate u trajanju tri meseca u visini plate koju su imali u trenutku prestanka dužnosti.

Pravo na naknadu plate iz stava 3. ovog člana prestaje pre proteka roka od tri meseca ako lice kome je prestao položaj zasnuje radni odnos ili stekne pravo na penziju, a može biti produženo za još tri meseca ako u tih tri meseca stiče pravo na penziju.

Preuzimanje nadležnosti

Član 57.

Državno pravobranilaštvo će najkasnije u roku šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona preuzeti predmete subjekata koje zastupa u skladu sa ovim zakonom, a koje nije zastupalo Republičko javno pravobranilaštvo prema Zakonu o javnom pravobranilaštvu („Službeni glasnik RS”, broj 43/91).

Subjekti koje zastupa Državno pravobranilaštvo dužni su da dostave predmete iz stava 1. ovog člana Državnom pravobranilaštvu bez odlaganja, ako je to potrebno radi blagovremenog i delotvornog preduzimanja radnji zastupanja u postupku.

Preuzimanje nadležnosti, predmeta i zaposlenih iz organizacione jedinice Ministarstva pravde koja obavlja poslove zastupanja Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava

Član 58.

Organizaciona jedinica Ministarstva pravde koja obavlja poslove zastupanja Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava nastaviće po stupanju na snagu ovog zakona zastupanje u skladu sa Uredbom o zastupniku Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava („Službeni glasnik RS”, broj 61/06 –

prečišćen tekst), do postavljenja zamenika državnog pravobranioca koji se postavlja i za zastupnika Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava.

Državno pravobranilaštvo će u roku od 30 dana od dana postavljenja zamenika državnog pravobranioca koji se postavlja i za zastupnika Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava preuzeti predmete i zaposlene iz organizacione jedinice Ministarstva pravde koja obavlja poslove zastupanja iz stava 1. ovog člana.

Donošenje podzakonskih akata

Član 59.

Državni pravobranilac doneće akt o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Državnom pravobranilaštvu u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu akta iz člana 25. stav 2. ovog zakona.

Državni pravobranilac doneće Pravilnik o upravi u Državnom pravobranilaštvu u roku od 60 dana od dana postavljenja.

Ministar nadležan za pravosuđe doneće akt iz člana 25. stav 2. ovog zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Svrstavanje u platne grupe

Član 60.

Do usklađivanja Uredbe o razvrstavanju radnih mesta i merilima za opis radnih mesta državnih službenika sa odredbama ovog zakona koeficijent za isplatu plate državnog pravobranioca i zamenika državnog pravobranioca određuje se u istim platnim grupama u koje su bili svrstani republički javni pravobranilac i zamenik republičkog javnog pravobranioca.

Usklađivanje organizacije pravobranilaštava autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave

Član 61.

Javno pravobranilaštvo obrazovano u autonomnoj pokrajini i jedinici lokalne samouprave nastavlja sa radom do donošenja odluke autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave o uređenju i organizaciji pravobranilaštva autonomne pokrajine, odnosno pravobranilaštva jedinice lokalne samouprave, u skladu sa ovim zakonom.

Autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave dužna je da odluku iz stava 1. ovog člana donesu najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Primena ranije donetih propisa

Član 62.

Odredbe propisa kojima je određena nadležnost Republičkog javnog pravobranilaštva ili republičkog javnog pravobranioca za preduzimanje određenih radnji i vršenje određenih poslova, ili kojima je propisana obaveza nekog državnog organa, odnosno drugog pravnog subjekta prema Republičkom javnom pravobranilaštvu ili prema republičkom javnom pravobraniocu, primenjuju se i na Državno pravobranilaštvo.

Odredbe stava 1. ovog člana shodno se primenjuju i na pravobranilaštvo autonomne pokrajine i pravobranilaštvo jedinice lokalne samouprave, odnosno pravobranioca autonomne pokrajine i pravobranioca jedinice lokalne samouprave.

Prestanak važenja propisa

Član 63.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o javnom pravobranilaštvu („Službeni glasnik RS”, broj 43/91) i Uredba o zastupniku Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava („Službeni glasnik RS”, broj 61/06 – prečišćen tekst).

Stupanje zakona na snagu

Član 64.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje zakona sadržan je u odredbama člana 97. tač. 7, 16. i 17. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje zaštitu svih oblika svojine, organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa i druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu s Ustavom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Pravobranilačka funkcija, na svim nivoima vlasti u Republici Srbiji, uređena je Zakonom o javnom pravobranilaštvu („Službeni glasnik RS”, broj 43/91).

Važeći zakon nije odredio pojam pravobranilaštva i pravobranioaca, niti je utvrdio osnovna načela na kojima bi trebalo da se zasniva rad pravobranilaštva, kao organa koji obavlja poslove pravne zaštite imovinskih prava i interesa Republike Srbije, autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave - načelo samostalnosti i načelo zaštite poverljivih podataka. S tim u vezi, nije jasno ni na koji način treba izvršiti organizaciju i uređenje pravobranilaštva, jer sam zakon ne sadrži preciznije odredbe o ovome. Zakonom je i sam naziv pravobranilaštva neadekvatno određen, dodavanjem reči „javno” u nazivu, imajući u vidu da zaštita javnog interesa nije primarna funkcija pravobranilaštva, koje primarno štiti interes pravnih lica koja zastupa (države, autonomne pokrajine, grada ili opštine). Takođe, ostalo je nedefinisano u kakvom su odnosu pravobranilaštvo i pravna lica, organi i organizacije koje pravobranilaštvo zastupa, odnosno da li je pravobranilaštvo ovlašćeno da po sopstvenoj inicijativi preuzima sve radnje zastupanja koje smatra celishodnim, ili je vezano nalozima i uputstvima zastupanih organa. U praksi se javilo i značajno sporno pitanje o tome da li pravobranilaštvo ima pravo da uskrati zainteresovanim licima pružanje informacija o sadržini predmeta u kojima vrši zastupanje, a u kontekstu primene Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja., odnosno sporno je da li se pravobranilaštvo može posmatrati kao organ javne vlasti u odnosu na građane i u slučaju kada preuzima radnje zastupanja u parničnom ili kakvom drugom postupku, ili u konkretnom slučaju pravobranilaštvu treba priznati pravo na zaštitu informacija sa kojima raspolaže kao zastupnik stranke, u skladu sa principom poverljivosti odnosa zastupnika i zastupanog.

Zakon o javnom pravobranilaštvu sadrži svega 16 članova o uređenju, delokrugu i organizaciji i radu Republičkog javnog pravobranilaštva, koji ne daju uopšte, ili ne daju potpune i jasne odgovore na sva značajna pitanja. Nadležnost Republičkog javnog pravobranilaštva nije jasno utvrđena, a zakon ostavlja otvoreno pitanje u kojim sve slučajevima se to pravobranilaštvo pojavljuje kao zakonski zastupnik, odnosno koje sve državne organe i organizacije zastupa i u kojim sve pravnim postupcima. Zakonom uopšte nije uređeno na koji način Republičko javno pravobranilaštvo ostvaruje svoje nadležnosti.

Nakon donošenja Zakona o javnom pravobranilaštvu došlo je i do niza značajnih promena u ustavnom uređenju i organizaciji državne vlasti, finansiranju javnih potreba, te naročito u pravnom uređenju svojinskopравnih i drugih imovinskopравnih odnosa.

U skladu sa dobrom uporednom praksom i duhom vremena nužno je donošenje novog zakona u ovoj oblasti.

Pored toga, Zakonom se rešavaju problemi koji su identifikovani u primeni važećeg Zakona o javnim pravobranilaštvu.

Osnovni cilj koji se donošenjem ovog zakona postiže je stvaranje uslova za najkvalitetniju zaštitu imovinskih prava i interesa Republike Srbije, autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave, a njime bi se na jedinstven način i trajno rešilo pitanje načina ostvarivanja pravobranilačke funkcije.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Osnovne odredbe (čl. 1-4)

Članom 1. Zakona o pravobranilaštvu se uređuje delokrug i položaj pravobranilaštva, osnivanje, nadležnost, uređenje i organizacija Državnog pravobranilaštva, položaj glavnog državnog pravobranioca, državnih pravobranilaca i zaposlenih u Državnom pravobranilaštvu, osnivanje, nadležnost i osnove uređenja i organizacije pravobranilaštva autonomne pokrajine i pravobranilaštva jedinice lokalne samouprave, kao i druga pitanja od značaja za rad Državnog pravobranilaštva, pravobranilaštava autonomne pokrajine i pravobranilaštva jedinice lokalne samouprave.

Članom 2. Zakona utvrđuje se pojam pravobranilaštva, kao organa koji obavlja poslove pravne zaštite imovinskih prava i interesa Republike Srbije, autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave. Osniva se Državno pravobranilaštvo, koje obavlja poslove pravobranilaštva za zaštitu imovinskih prava i interesa Republike Srbije i određuje se da poslove pravobranilaštva za zaštitu imovinskih prava i interesa autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave obavljaju pravobranilaštva autonomnih pokrajina i pravobranilaštva jedinica lokalne samouprave, čije se uređenje i organizacija, kao i druga pitanja od značaja za rad, utvrđuju odlukom autonomne pokrajine, odnosno odlukom jedinice lokalne samouprave, u skladu sa osnovama za uređenje i organizaciju pravobranilaštva propisanih ovim zakonom.

Odredbama čl. 3. i 4. Zakona načelno se određuje se način obavljanja poslova pravobranilaštva, kao i način obezbeđivanja sredstava za rad pravobranilaštva.

Državno pravobranilaštvo (čl. 5-10)

Odredbama Glave druge utvrđuju se: osnove pravnog položaja Državnog pravobranilaštva (član 5); glavni državni pravobranilac i državni pravobranioци kao nosioci funkcije Državnog pravobranilaštva (član 6); obeležja Državnog pravobranilaštva (član 7); dužnost dostavljanja spisa i pružanja podataka i obaveštenja Državnom pravobranilaštvu (član 8); obavezno dostavljanje pismena neposredno Državnom pravobranilaštvu (član 9); i troškovi zastupanja koji se priznaju Državnom pravobranilaštvu po propisima o nagradi i naknadi troškova za rad advokata kao javni prihod Republike Srbije (član 10).

Nadležnost Državnog pravobranilaštva (čl. 11-22)

Predloženim odredbama Glave treće uređuju se: nadležnost Državnog pravobranilaštva i način ostvarivanja nadležnosti.

Članom 11. Zakona propisano je da je Državno pravobranilaštvo zastupnik Republike Srbije u pravnim postupcima pred sudovima, arbitražama, organima uprave i drugim nadležnim organima, kada Republika Srbija ima položaj stranke ili umešača o čijim pravima i obavezama se odlučuje u tom postupku. Državno pravobranilaštvo pred sudovima, arbitražama, organima uprave i drugim nadležnim

organima zastupa državne organe i posebne organizacije koji nemaju svojstvo pravnog lica, državne organe i posebne organizacije koji imaju svojstvo pravnog lica a čije se finansiranje obezbeđuje iz budžeta Republike Srbije i javne ustanove čiji je osnivač Republika Srbija, a čije se finansiranje obezbeđuje iz budžeta Republike Srbije, u pravnim postupcima u kojima ovi subjekti učestvuju kao stranke ili umešači o čijim imovinskim pravima i obavezama se odlučuje u tom postupku; Državno pravobranilaštvo može na osnovu posebno datog punomoćja zastupati u postupku pred sudovima, arbitražama, organima uprave i drugim nadležnim organima i druga pravna lica čiji je osnivač Republika Srbija.

Članom 12. Zakona uređeno zastupanje pred stranim i međunarodnim sudovima i arbitražama i pred drugim nadležnim organima u inostranstvu.

Posebnu novinu predstavljaju odredbe člana 13. Zakona kojima se uvodi nova nadležnost Državnog pravobranilaštva, a to je zastupanje Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava, koje prema važećim propisima obavlja Ministarstvo pravde. Poslove zastupanja pred Evropskim sudom za ljudska prava obavlja zamenik državnog pravobranioca koji je postavljen i za zastupnika Republike Srbije pred tim sudom. Evropskim sudom za ljudska prava.

Odredbama čl. 15. do 18 Zakona uređene su nadležnosti Državnog pravobranilaštva u vezi sa davanjem obaveštenja i podnošenje izveštaja Vladi i drugim nadležnim državnim organima; pokretanje postupka za ocenu ustavnosti zakona, odnosno za ocenu ustavnosti i zakonitosti drugih opštih pravnih akata, ako oceni da su zakonom, odnosno drugim opštim pravnim aktom povređena imovinska prava i interesi Republike Srbije ili zakonom utvrđeni položaj Državnog pravobranilaštva; davanje obaveštenja o potrebi izmene propisa u slučaju da je u postupku pred Evropskim sudom za ljudska prava utvrđeno da domaći propis nije u skladu sa Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda; davanje mišljenja na nacрте pravnih poslova koje zaključuju subjekti koje zastupa, ako ti pravni poslovi za predmet imaju imovinska prava i obaveze Republike Srbije, odnosno tih subjekata i o drugim imovinskopравnim pitanjima i pružanje pravne pomoći.

Odredbom člana 19. Zakona određeno je da je Državno pravobranilaštvo ovlašćeno da pokrene, odnosno podnese inicijativu za pokretanje pravnog postupka pred sudom ili drugim nadležnim organom povodom pitanja iz svoje nadležnosti, kao i da postupa i po nalogima i zahtevima subjekata koje zastupa. Istim članom propisani su i rokovi u kojima je Državno pravobranilaštvo dužno da obavesti subjekat koji zastupa o preduzetim radnjama. Odredbom člana 20. Zakona utvrđuje se podnošenje izveštaja Državnog pravobranilaštva o postupanju u pojedinim predmetima, a odredbama čl. 21. i 22. Zakona način postupanja Državnog pravobranilaštva radi sporazumnog rešavanja spornog odnosa i zaštita poverljivih podataka dobijenih u postupku zastupanja.

Uređenje Državnog pravobranilaštva (čl. 23-33)

Članom 23. Zakona utvrđuje se da poslove iz nadležnosti Državnog pravobranilaštva obavljaju državni pravobranilac i zamenici državnog pravobranioca. Državni pravobranilac rukovodi radom i predstavlja Državno pravobranilaštvo i za svoj rad i rad Državnog pravobranilaštva odgovoran Vladi i Ministarstvu pravde, a zamenik državnog pravobranioca odgovoran za svoj rad državnom pravobraniocu.

Članom 24. Zakona utvrđeno je da državni pravobranilac može preduzeti svaku radnju iz nadležnosti Državnog pravobranilaštva, da je isključivo nadležan za pokretanje postupka ocene ustavnosti i zakonitosti, podnošenje izveštaja i obaveštenja Vladi i ministarstvu, kao i za obavljanje drugih poslova utvrđenih zakonom kao nadležnost državnog pravobranioca. Zamenik državnog pravobranioca

može preduzeti svaku radnju iz nadležnosti Državnog pravobranilaštva koja nije u isključivoj nadležnosti državnog pravobranioca.

Članom 25. Zakona propisano je da Državno pravobranilaštvo poslove iz svoje nadležnosti pred sudovima, organima uprave i drugim nadležnim organima van sedišta Državnog pravobranilaštva obavlja u odeljenjima Državnog pravobranilaštva, čiji se broj, mesna nadležnost i sedišta određuju pravilnikom o obrazovanju odeljenja Državnog pravobranilaštva, koji donosi ministar nadležan za pravosuđe.

Odredbama čl. 26. do 28. Zakona utvrđuje se pravo državnog pravobranioca da izdaje opšta obavezna uputstava i. uputstva za obavezno postupanje u pojedinim predmetima, kao i devolucija i supstitucija zamenika državnog pravobranioca.

Članom 29. Zakona određuje se mogućnost zamenjivanja u zastupanju od strane lica zaposlenog u subjektu koji zastupa Državno pravobranilaštvo ili od strane pravobranilaštva jedinice lokalne samouprave.

Članom 30. Zakona utvrđuju se ovlašćenja pravobranilačkog pomoćnika i pravobranilačkog pripravnika u preduzimanju radnji zastupanja u postupku pred sudom, organom uprave ili drugim nadležnim organom.

Odredbama čl. 31. do 33. Zakona utvrđuju se poslovi uprave u Državnom pravobranilaštvu sadržina i ovlašćenje za donošenje pravilnika o upravi u Državnom pravobranilaštvu, kao i vršenje nadzora nad radom Državnog pravobranilaštva od strane ministarstva nadležnog za pravosuđe.

Položaj državnog pravobranioca i zamenika državnog pravobranioca (čl. 34-36)

Članom 34. Zakona određeno je da državni pravobranilac i zamenici državnog pravobranioca ostvaruju prava iz radnog odnosa u skladu sa propisima koji uređuju položaj državnih službenika, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Odredbama čl. 35. i 36. Zakona uređuje se premeštaj i upućivanja zamenika državnog pravobranioca iz sedišta ili odeljenja Državnog pravobranioca u drugo odeljenje ili sedište.

Postavljenje državnog pravobranioca i zamenika državnog pravobranioca (čl. 37-40)

Odredbama Glave VI Zakona utvrđuju se: osnovna pravila za postavljenje i opšti posebni uslovi za postavljenje državnog pravobranioca i zamenika državnog pravobranioca.

Članom 37. Zakona utvrđuje se da državnog pravobranioca na predlog ministra nadležnog za pravosuđe postavlja Vlada na period od pet godina i da može biti ponovo postavljen i da ako državni pravobranilac po isteku mandata ne bude ponovo postavljen ili ako mu položaj prestane na lični zahtev, postavlja se za zamenika državnog pravobranioca.

Članom 38. Zakona propisuje se da zamenika državnog pravobranioca postavlja Vlada, na predlog ministra nadležnog za pravosuđe, na period od pet godina i da zamenik državnog pravobranioca može biti ponovo postavljen. Zamenik državnog pravobranioca koji ne bude ponovo postavljen ili ako mu položaj prestane na lični zahtev ima pravo da bude raspoređen na radno mesto pravobranilačkog pomoćnika. Broj zamenika državnog pravobranioca utvrđuje se aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Državnom pravobranilaštvu.

Članom 39. Zakona utvrđuju se opšti uslovi za postavljenje, prema kojima za državnog pravobranioca i zamenika državnog pravobranioca može biti postavljen državljanin Republike Srbije koji ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima,

koji je završio pravni fakultet, položio pravosudni ispit i dostojan je pravobranilačke funkcije.

Članom 40. Zakona utvrđuju se posebni uslovi za postavljenje, prema kojim za državnog pravobranioca i državnog pravobranioca može biti postavljeno lice koje, pored opštih uslova, ima radno iskustvo u pravnoj struci nakon položenog pravosudnog ispita, i to deset godina za glavnog državnog pravobranioca, odnosno osam godina za državnog pravobranioca, kao i da je za obavljanje poslova iz nadležnosti Državnog pravobranilaštva u zastupanju pred međunarodnim sudom ili drugim međunarodnim telom, pored napred navedenih uslova, potrebno da lice poseduje odgovarajući nivo poznavanja jednog od stranih jezika na kojima se vodi postupak pred međunarodnim sudom ili drugim međunarodnim telom. Za zamenika državnog pravobranioca koji je zastupnik Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava, pored ostalih uslova, potrebno je da lice poseduje i potvrđeno aktivno znanje engleskog, odnosno francuskog jezika.

Kolegijum Državnog pravobranilaštva (čl. 41-43)

Odredbama Glave VII Zakona određuje se Kolegijum Državnog pravobranilaštva koje sačinjavaju državni pravobranilac i svi zamenici državnog pravobranioca, utvrđuju se uslovi za sazivanje Kolegijuma, kao i nadležnosti Kolegijuma.

Zaposleni u Državnom pravobranilaštvu (čl. 44-50)

Odredbom člana 44. Zakona određuje se da u Državnom pravobranilaštvu rade pravobranilački pomoćnici, pravobranilački pripravnici i drugi državni službenici i nameštenici zaposleni na administrativnim, birotehničkim, tehničkim, računovodstvenim, informacionim i drugim pratećim poslovima značajnim za rad Državnog pravobranilaštva, te da broj zaposlenih u Državnom pravobranilaštvu određuje glavni državni pravobranilac aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta.

Odredbom člana 45. Zakona propisuje se da Državno pravobranilaštvo ima sekretara koji pomaže državnom pravobraniocu u vršenju poslova uprave u Državnom pravobranilaštvu.

Odredbom člana 46. određuje se da pravobranilački pomoćnici pomažu glavnom državnom pravobraniocu i državnom pravobraniocu u obavljanju poslova iz delokruga Državnog pravobranilaštva, izrađuju pravobranilačke podneske i akte, preduzimaju radnje zastupanja na raspravama pred sudom, organom uprave ili drugim nadležnim organom, te samostalno ili pod nadzorom vrše druge poslove predviđene zakonom i aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta.

Odredbama člana 47. utvrđuju se uslovi za prijem pravobranilačkog pripravnika, i uslovi za preuzimanje u radni odnos na neodređeno vreme u svojstvu pravobranilačkog pomoćnika. Takođe je predviđeno da diplomirani pravnik može biti primljen na obuku u Državno pravobranilaštvo, bez zasnivanja radnog odnosa, radi sticanja radnog iskustva i uslova za polaganje pravosudnog ispita (volonter). Članom 48. Zakona je predviđeno da državni pravobranilac utvrđuje program obuke pravobranilačkih pripravnika i volontera, te da pravobranilački pripravnik i volonter može određeno vreme biti upućen na obuku u drugi državni organ, organ autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave.

Odredbama čl. 49. i 50. Zakona propisuje se da se na zasnivanje radnog odnosa, prava, obaveze, stručno usavršavanje, ocenjivanje i odgovornosti zaposlenih u Državnom pravobranilaštvu primenjuju propisi koji uređuju radne odnose državnih službenika i nameštenika, ako Zakonom o pravobranilaštvu nije

drukčije određeno, kao i donošenje akta o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Državnom pravobranilaštvu.

Pravobranilaštvo autonomne pokrajine i pravobranilaštvo jedinice lokalne samouprave (čl. 51-53)

Polazeći od Ustavom utvrđenog prava na samostalno uređivanje organa autonomne pokrajina i jedinice lokalne samouprave, Zakonom o pravobranilaštvu se ne osnivaju pravobranilaštva autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave, već se utvrđuju samo osnovni principi za funkcionisanje ovih pravobranilaštava, polazeći od kojih autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave samostalno osnivaju i uređuju svoja pravobranilaštva.

Nadležnosti pravobranilaštva autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave utvrđene u članu 52. Zakona odnose se samo na osnovne i tipične nadležnosti svakog pravobranilaštva i ne ograničavaju autonomnu pokrajinu ili jedinicu lokalne samouprave da pravobranilaštvu koje osniva poveri i druge nadležnosti.

Prelazne i završne odredbe (čl. 54-64)

Predloženom odredbom člana 54. Zakona predviđeno je da stupanjem zakona na snagu Republičko javno pravobranilaštvo nastavlja sa radom kao Državno pravobranilaštvo, da republički javni pravobranilac i zamenici republičkog javnog pravobranioca postavljeni na osnovu važećeg Zakona o javnom pravobranilaštvu nastavljaju sa radom do postavljenja državnog pravobranioca i zamenika državnih pravobranilaca u skladu sa ovim zakonom, da državni službenici i nameštenici u Republičkom javnom pravobranilaštvu nastavljaju sa radom do raspoređivanja zaposlenih u Državnom pravobranilaštvu u skladu sa zakonom i aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Državnom pravobranilaštvu, te da je ovlašćenje za zastupanje izdato državnom službeniku u Republičkom javnom pravobranilaštvu od strane republičkog javnog pravobranioca ili zamenika republičkog javnog pravobranioca pre stupanja na snagu zakona punovažno do isteka roka od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odredbama čl. 55. i 56. Zakona određeni su rokovi za postavljenje državnog pravobranioca i zamenika državnog pravobranioca, kao i prestanak položaja republičkog javnog pravobranioca i zamenika republičkog javnog pravobranioca.

Odredbama čl. 57. i 58. određeni su rokovi za preuzimanje nadležnosti Državnog pravobranilaštva od drugih državnih organa koje zastupa po ovom zakonu a koje nije zastupalo Republičko javno pravobranilaštvo, kao i preuzimanje nadležnosti i zaposlenih od Ministarstva pravde u vezi sa zastupanjem Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava

Članom 59. Zakona određeni su rokovi za donošenje podzakonskih akata predviđenih ovim zakonom.

Članom 60. Zakona određuje se svrstavanje u platne grupe državnog pravobranioca i zamenika državnog pravobranioca, do usklađivanja propisa sa odredbama ovog zakona.

Odredbama čl. 61. do 64. Zakona određuju se rokovi za usklađivanje organizacije pravobranilaštva autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave sa odredbama ovog zakona, primena ranije donetih propisa, prestanak važenja propisa i stupanje ovog zakona na snagu.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da se Zakon donose po hitnom postupku budući da bi njegovo nedonošenje po hitnom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice po rad državnih i drugih organa.